

deze verheffende gebeurtenis. De groepsarts, de heer HIENSCH, had aan derden medegedeeld, dat, indien hij gewild had, hij dit ontslag had kunnen tegenhouden, doch dit met opzet niet had gedaan. Hierover door BIEGEL ter verantwoording geroepen, gaf hij als grond voor zijn optreden op, dat mevr. BIEGEL als lid van het Vrouwencomité van het Roode Kruis hem in zijn functie van bestuurslid van het Mannencomité zou hebben bemoeilijkt *en hij dit niet te pas vond komen van de vrouw van iemand, die onder zijn bevelen werkzaam was.*

Waarlijk een superieur superieur! Voor jonge collega's een waarschuwing, om bij het uitzien naar een levensgezellin vooral zich te vergewissen, dat de uitverkorene nooit een boven haar man geplaatsten heer zal tegenspreken. Alle andere aantrekkelijkheden zijn maar ijdel; de lenigheid der banden van de wervelkolom, daar komt het op aan!

Maar in ernst; hoe kunnen wij verwachten, dat de gezaghebbers in staat en gemeenten ons naar behooren behandelen, als deze zoo dikwijls ondervinden, dat een geneesheer, die boven andere is geplaatst, zich zelf ongeveer beschouwt als blank officier in dienst van een slavenhouder? Ongeloofelijke staaltjes van willekeur en vernedering vernemen wij dikwijls van verre en nabij. Maakt een leek zich daaraan schuldig, dan moet men denken: „hij weet niet beter”. Maar wat te zeggen van een geneesheer, die zich evenzoo gedraagt? Och, eigenlijk hetzelfde.

EEN PLEIZIERIGE EPIDEMIE. — *Norsk Magazin for Laegevidenskaben* deelt mede, dat in den laatsten tijd aan 75 collega's in Californië eenige afleiding in de dagelijksche sleur der praktijk is bezorgd door schadevergoedingsprocessen, en dat het bedrag der gestelde eischen afwisselde tusschen 11000 en 25000 dollars. Het laatste bedrag zou menigen Hollandschen dokter een weinigje te kras worden.

EEN VONNIS VAN HET PRUISISCHE EEREGERECHTSHOF. — Het Pruisische eeregerechtshof heeft beslist, dat het voor een arts *ongeoorloofd* is op zijn rekening mede te deelen, dat hij zich voorbehoudt, het honorarium te verhoogen als de rekening niet binnen twee weken voldaan is (*Deutsche med. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

OPMERKING OVER MONILIA ALBICANS 1).

Het verheugt mij zeer, dat de noot betreffende *Monilia albicans* op bldz. 547 van dezen jaargang een balletje aan het rollen heeft gebracht, dat leidt tot een gedachtenwisseling over de classificeering der schimmels, want zonder twijfel zullen wij nog vaak voor de moeilijkheid gesteld worden in dezen doolhof den juisten weg te moeten zoeken.

(Plaatsgebrek noodzaakt mij helaas kort te zijn!).

Dr. SCHOUTEN en ik, wij zijn het eens over de groote moeilijkheid der systematieering van die schimmelsoorten, die ons niet anders vertoonen, dan wat ik heb genoemd „de primitieve vormen”. SCHOUTEN spreekt van een AUGIAS-stal van soorten, ik van den moed der wanhoop, die noodig is om orde te scheppen. Een eerste voorwaarde, die vervuld moet worden, willen wij verder komen, is mijns inziens *naauwkeurige waarneming en beschrijving*. SCHOUTEN klaagt terecht, dat het niet mogelijk is

1) Daar WALLER het klinische deel der publicatie over *monilia alcolophilis* voor zijn rekening had genomen en ik het microbiologische voor de mijne, ben ik aansprakelijk voor de noot, die SCHOUTEN en MUIJS aanleiding heeft gegeven tot hun „Opmerking over *monilia albicans*”.

Het zij mij vergund hier tevens te vermelden, dat volgens mededeeling van den behandelenden geneesheer de lijder aan de door ons beschreven mycosis generalis na voortdurende uitbreiding van de ziekte op 23 Augustus ll. aan uitputting is bezweken.

na 6 en 15 jaar uit te maken of monilia A familie is van monilia B. Héél anders staat de zaak echter, wanneer ik van die beide moniliae kan lezen, hoe zij zich gedroegen bij haar allereerste afzondering uit het lichaam op talrijke bodems. Of zij die eigenschappen behielden, of wel dat deze zich kenmerkten als zeer voorbijgaand, enz.. *Beschrijvingen* in woord en beeld, zoo uitvoerig als de omstandigheden ons dat toelaten, ziedaar wat ik meen, dat wij moeten verlangen.

Welke de redenen geweest zijn, waarom SCHOUTEN deze monilia heeft gerekend tot de soort *monilia albicans*, vond ik niet vermeld in den brief, dien MUIJS ons in zijn verhandeling ter lezing voorlegt. Wij lezen daar: „Het is een feit, dat dit zeer lastige schimmels zijn, aan den eenen kant aan veel wisseling onderhevig en reageerende op zelfs kleine verschillen in den voedingsbodem, aan den anderen kant het verschijnsel vertoonende, dat beslist verschillende soorten soms een zelfde groeiwijze hebben. Op de door u gezonden schimmel durf ik echter gerust het etiket *monilia albicans* te zetten”. Om welke redenen, vraagt men zich af! Thans geeft ons SCHOUTEN het antwoord. De redenen, die hem hiertoe noopten zijn drieërlei. De eerste reden komt neer op deze vraag: Waarom zou een schimmel, die een epidermomycosis veroorzaakt, niet een *monilia albicans* kunnen zijn? *Monilia albicans* komt vermoedelijk als saprophyt voor, waarom dan niet als oorzaak van een huidaandoening? De tweede is vervat in het (vermoedelijk) tekortschieten der biologische of serologische methoden om hier uitspraak te doen. Als derde reden geldt: *Monilia albicans* is volgens uitstekende onderzoekers allermintst een elementaire soort, maar veeleer een „Sammelspezies”, een collectief begrip. De eerste reden is zeker een zwak motief: „Waarom niet?” Wij hebben een lange lijst van witte moniliae, die gevonden zijn in sputum en ontlasting van den mensch. Ieder van deze heeft dus ook een kansje! In de tweede reden heb ik ingelascht het woord „vermoedelijk”. Wij lezen niet, dat ernstige pogingen zijn gedaan in deze richting, behalve dan dat SORMANI in het bloed van een der patiënten geen agglutinen tegen den stam heeft kunnen aantoonen. Om een uitspraak te doen, tot welke soort een micro-organisme behoort, staan ons andere methoden ten dienste. Men kan bijv. trachten hoog-immuunserum te bereiden en hiermee de *geheele reeks* van reacties beproeven, die de serologie ons aan de hand doet. Gaarne geef ik nu reeds toe, dat na veel zoeken en werken toch waar kan blijven, dat „de biologische methoden om dezen parasiet als een afzonderlijke soort te onderscheiden ons in den steek laten”, maar dan hebben wij tenminste ook te dien opzichte een positieven uitslag, die zijn waarde heeft en houden zal. Als wij het echter zeggen als premisse, dan hebben wij den moed laten zakken, nog vóórdat wij begonnen waren. Op de derde reden zeg ik: juist! de naam *monilia albicans* is door het misbruik, dat ervan gemaakt is, een „Sammel-spezies” geworden, ... per ongeluk: *door de klinische klassificeering, niet uit botanisch oogpunt!* in tegenstelling met het genus (sit venia verbo!) monilia, dat wij wetens en willens als hulp in den nood willen aanhouden.

Wanneer echter SCHOUTEN den naam *monilia albicans* heeft bedoeld als een collectief begrip, hoe moeten wij dan zijn mededeeling verstaan: „Op allerlei voedingsbodems gekweekt, toonde zij daarbij macroscopisch en microscopisch *volkomen het beeld* (ik cursiveer) van *monilia albicans*.” (Zie bldz. 889).

Als NOISETTE zegt, zooals SCHOUTEN aanhaalt: „Er bestaat geen *saccharomyces* (lees monilia) *albicans*, maar het is een klasse met variëteiten”, dan moet men dit aldus verstaan: „De naam *monilia albicans*, die soortnaam moest zijn, is misbruikt; hij is geworden tot een „Sammelbegrip”. Wanneer wij deze mededeeling anders lezen en er een prikkel in vinden om met nieuwgekweekte stammen, die eigenaardigheden vertoonen, ons van de tot nog toe gekweekte stammen niet bekend, het „Sammelbegrip-Soorpilz” te vergrooten tot een verzamelnaam, waaraan dan *zooowel botanische waarde als klinische classificatie* ontbreekt, dan laten wij aan onze nakomelingen den AUGIAS-tal achter, erger dan wij hem hebben gevonden.

Wanneer wij echter in het genus *monilia* onderbrengen — bij wijze van voorloopige klassificeering — iederen stam, die gesepteerde sporendragende myceliumdraden en gistachtige cellen voortbrengt, zonder andere kenmerken te vertoonen, die hem doen

kennen als te behooren tot andere genera, zijn beschreven beeltenis vastleggen in de literatuur en hem doopen — met een reeds gebruikten naam, wanneer wij positieve gegevens daarvoor hebben; — met een nieuwen naam, wanneer afwijkingen van de reeds beschreven stammen worden vastgesteld, die wij niet bij machte zijn voorloopig voldoende naar waarde te schatten —, dan meen ik, dat wij den juisten weg bewandelen om in den chaos wegwijs te worden. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat een deel der stammen, die wij zoodoende als verschillende soorten benoemen, later in het licht van nieuwe ontdekkingen te vereenigen zullen zijn als variëteiten van één enkele soort. Deze vereeniging zal dan echter *nooit een verlies* beteekenen, maar een grootere volheid van kennis; wel beteekent een verlies de verwijdering van stammen uit een soort, die zonder positieve gegevens daarin lichtvaardig werden geplaatst.

Het samenvoegen van verschillende soorten tot één species zal dan vermoedelijk het oogenblik tevens zijn om ze over te plaatsen in een hoogere klasse. Wanneer MUIJS mij mocht opmerken, dat dit oogenblik voor de *monilia albicans* reeds is aangebroken door de vondst van VUILLEMIN, dan zou ik hem antwoorden: „Wij weten, dat de spruw door zeer verschillende soorten van verwekkers kan veroorzaakt worden. De ascomyceet, dien VUILLEMIN kweekte en *endomyces albicans* genoemd heeft, behoeft dus volstrekt niet identiek te zijn met de *monilia albicans* (ik bedoel de soort, die CHALMERS en CASTELLANI hebben beschreven onder dezen naam). De mogelijkheid, dat ook de *monilia albicans* in staat is een ascus te vormen, wil ik in de verste verte niet uitsluiten, maar bewezen is dit niet. Zoodra wij methoden zullen gevonden hebben om naar onze willekeur asci en andere vruchtvormen te doen ontstaan, of andere herkenning- en onderscheidingsteekenen te vinden, zullen wij hieromtrent wellicht één uitspraak kunen doen. Zóólang moet m. i. de *monilia albicans* blijven bestaan in het *genus monilia*, en mag de *endomyces albicans* niet als haar synoniem genoemd worden. VUILLEMIN wenscht dit eveneens, zooals wij lezen kunnen in een particulieren brief van hem aan PLAUT, dien deze reproduceert in het *Handbuch der pathogenen Mikroorganismen* bldz. 53, bnd. V. Wanneer wij, zooals MUIJS e. a. een stam, waarvan wij niet weten, of hij een ascus kan vormen, in plaats van *monilia endomyces* noemen, en hem dus uit louter willekeur plaatsen onder de ascomyceten, werken wij toch zeker niet mee om licht te brengen in de duisternis. Niet wat wij „gelooven” mag gewicht leggen in de schaal, alleen wat wij hebben kunnen vaststellen moet worden vastgelegd.

Amsterdam, September 1917.

E. E. A. M. DE NEGRI.

AANGEBOREN TUBERCULOSE.

Ten antwoord op het schrijven van dr. VOS te Hellendoorn diene het volgende.

Mijn schrijven over de aangeboren tuberculose geeft alleszins duidelijk weer, dat geen aanspraak wordt gemaakt op volkomen juistheid van het daarin uitgesproken vermoeden. Ware het niet, dat een onderzoek naar manifeste tuberculose bij een ouderenpaar als in mijn schrijven bedoeld, mij voldoende zekerheid had gegeven van de afwezigheid van zulk lijden, dan, heusch collega, mijn schrijven ware in de pen gebleven.

Het doet mij echter genoegen thans rechtstreeks te kunnen spreken tot een geneesheer-directeur van een sanatorium hier te lande, tevens groot voorstander der tuberculosebestrijding en groot propagandist der tegenwoordige wijze van bestrijding dier ziekte. Geenszins twijfelende aan de zeer goede bedoeling van collega VOS, bij zijn raadgeving een bepaald ouderenpaar nauwkeurig te onderzoeken, kan ik toch niet nalaten mijn groote verbazing te doen kennen, gezien den inhoud en hoofdstrekking van mijn schrijven, juist van hem een zoo geweldig nuchtere opmerking te ontmoeten.

Wanneer ik persoonlijk geen bijvallend schrijven ontvangen had van de eersten onder ons geneeskundigen, dan zou ik werkelijk bij het lezen van dr. VOS' ingezonden stuk gedacht hebben: is dat nu de reactie op de door zoovelen en mij gewenschte verandering op het gebied der tuberculosebestrijding? Moet de gewenschte nieuwe strooming